

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Applied Cognitive Psychology (230126101)

वार, दिनांक: शुक्रवार, १७-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) खालीलपैकी कोणता घटक बोधनिक मानसशास्त्राची उत्तम व्याख्या करते?
  - अ) मेंदूच्या संरचनेचा अभ्यास
  - ब) मानसिक प्रक्रियांचा अभ्यास
  - क) मानवी वर्तनाचा अभ्यास
  - ड) न्यूरोलॉजिकल विकारांचा अभ्यास
- २) बोधनिक मानसशास्त्र कोणत्या दशकात ठळकपणे उदयास आले?
  - अ) १९२० चे दशक
  - ब) १९४० चे दशक
  - क) १९५० चे दशक
  - ड) १९६० चे दशक
- ३) बोधनिक मानसशास्त्रातील कोणती संशोधन पद्धत संरचित प्रश्नांद्वारे डेटा गोळा करण्यावर लक्ष केंद्रित करते?
  - अ) प्रायोगिक पद्धत
  - ब) केस स्टडी
  - क) स्व-अहवाल
  - ड) न्यूरोइमेजिंग
- ४) संवेदना प्रतिनिधित्व प्रामुख्याने संदर्भित करते:
  - अ) डायरेक्ट सेन्सरी इनपुट प्रोसेसिंग
  - ब) संवेदी माहिती आयोजित करणे
  - क) संवेदी इनपुट वेगळे करणे
  - ड) संवेदना वेगवेगळ्या उत्तेजना म्हणून समजणे
- ५) कोणता सिद्धांत स्पष्ट करतो की मानवांना २D प्रतिमांमध्ये खोली कशी दिसते?
  - अ) गेस्टाल्ट सिद्धांत
  - ब) रचनावादी सिद्धांत
  - क) पर्यावरणीय सिद्धांत
  - ड) संगणकीय सिद्धांत

- ६) ——— समस्या परिहार मध्ये स्पष्ट सूचना आणि टप्प्यांचा समावेश आहे.
 अ) क्रिएटिव्ह समस्या सोडवणे
 ब) अस्पष्ट-परिभाषित समस्या सोडवणे
 क) सु-परिभाषित समस्या सोडवणे
 ड) नैसर्गिक समस्या सोडवणे
- ७) सर्जनशीलतेची व्याख्या अशी केली आहे:
 अ) फक्त कठीण समस्या सोडवणे
 ब) मूळ आणि मौल्यवान कल्पना निर्माण करणे
 क) विद्यमान ज्ञानावर निर्णय घेणे
 ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ८) सर्जनशीलतेचा गुंतवणूक सिद्धांत सूचित करतो:
 अ) सर्जनशीलतेसाठी भौतिक गुंतवणूक आवश्यक आहे
 ब) सर्जनशील व्यक्तींना सुरुवातीला कमी मूल्य असलेल्या कल्पनांचे मूल्य दिसते
 क) सर्जनशीलता निश्चित आहे आणि ती विकसित केली जाऊ शकत नाही
 ड) त्यासाठी फक्त तार्किक विचार आवश्यक आहे
- ९) व्युत्पन्न तर्कामध्ये हे समाविष्ट आहे:
 अ) सामान्य माहितीवरून विशिष्ट निष्कर्ष काढणे
 ब) भविष्यातील कृती ठरवण्यासाठी भूतकाळातील अनुभवांचा वापर करून
 क) सर्व संभाव्य परिणामांचे समान मूल्यमापन करणे
 ड) अंतर्ज्ञानावर आधारित द्रुत निर्णय घेणे
- १०) कृत्रिम बुद्धिमत्ता ——— ची नक्कल करते:
 अ) फक्त मानवी भावना
 ब) सर्व मानवी विचार प्रक्रिया
 क) मानवी आकलनशक्तीचे काही पैलू
 ड) शारीरिक मानवी क्रिया
- ११) कोणती पद्धत प्रामुख्याने मेंदूच्या क्रियाकलापांची वास्तविक वेळेत तपासणी करते?
 अ) सर्वेक्षण
 ब) न्यूरोइमेजिंग
 क) निरीक्षण पद्धत
 ड) प्रायोगिक पद्धत
- १२) निर्णय घेताना निर्णय अनेकदा ——— यावर अवलंबून असतात:
 अ) डिडक्टिव तर्क
 ब) ह्युरिस्टिक्स
 क) सर्जनशील प्रक्रिया
 ड) न्यूरोइमेजिंग परिणाम

- प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- अ) बोधनिक मानसशास्त्राचा इतिहास आणि विकास यावर एक संक्षिप्त टीप लिहा.
 ब) धारणामध्ये संवेदनांचे प्रतिनिधित्व स्पष्ट करा.
 क) दोन प्रकारच्या धारणा चे उदाहरणांसह वर्णन करा.
 ड) समस्या सोडवण्यात कोणते अडथळे येतात? थोडक्यात वर्णन करा.
 इ) सर्जनशील प्रक्रिया थोडक्यात स्पष्ट करा.
 ई) प्रेरक तर्क म्हणजे काय? थोडक्यात लिहा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) बोधनिक मानसशास्त्रामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या प्रमुख संशोधन पद्धती स्पष्ट करा.
 ब) धारणाच्या सैद्धांतिक दृष्टिकोनाचे वर्णन करा आणि उदाहरणे द्या.
 क) समस्यांचे प्रकार स्पष्ट करा आणि समस्या सोडवण्यासाठीचे तंत्र स्पष्ट करा.
 ड) दैनंदिन जीवनात वापरल्या जाणाऱ्या तर्कशुद्ध तर्काचे उदाहरणांसह वर्णन करा.
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) बोधनिक मानसशास्त्राचा उदय आणि मानसिक प्रक्रियांच्या अभ्यासात त्याचे महत्त्व तपशीलवारपणे स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) सर्जनशीलतेच्या संकल्पनेची चर्चा करा. सर्जनशीलतेचा गुंतवणूक सिद्धांत आणि सर्जनशील कल्पनांचा अनुमान करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा आणि तर्क, निर्णयाची भूमिका, निष्कर्षात्मक तर्क आणि मानवी आकलनामध्ये कृत्रिम बुद्धिमत्ता स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Applied Cognitive Psychology (230126101)

Day & Date: Friday, 17-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

12

- 1) Which of the following best defines cognitive psychology?
  - a) Study of brain structures
  - b) Study of mental processes
  - c) Study of human behavior
  - d) Study of neurological disorders

- 2) Cognitive psychology emerged prominently in which decade?
  - a) 1920s
  - b) 1940s
  - c) 1950s
  - d) 1960s

- 3) Which research method in cognitive psychology focuses on gathering data through structured questions?
  - a) Experimental method
  - b) Case study
  - c) Self-report
  - d) Neuroimaging

- 4) Sensation representation mainly refers to:
  - a) Direct sensory input processing
  - b) Organizing sensory information
  - c) Distinguishing sensory inputs
  - d) Perceiving sensations as different stimuli

- 5) Which theory explains how humans perceive depth in 2D images?
  - a) Gestalt Theory
  - b) Constructivist Theory
  - c) Ecological Theory
  - d) Computation Theory

- 6) Problem-solving that involves clear instructions and steps is known as:
  - a) Creative problem-solving
  - b) Defined problem-solving
  - c) Well-defined problem-solving
  - d) Natural problem-solving

- 7) Creativity is defined as:
- Only solving difficult problems
  - Generating original and valuable ideas
  - Making judgments on existing knowledge
  - None of the above
- 8) The investment theory of creativity suggests:
- Creativity requires material investment
  - Creative individuals see value in ideas initially undervalued
  - Creativity is fixed and cannot be developed
  - It requires only logical thinking
- 9) Deductive reasoning involves:
- Drawing specific conclusions from general information
  - Using past experiences to decide future actions
  - Evaluating all possible outcomes equally
  - Making quick judgments based on intuition
- 10) Artificial intelligence mimics: _____.
- Human emotions only
  - All human thinking processes
  - Certain aspects of human cognition
  - Physical human actions
- 11) Which method primarily investigates brain activity in real-time?
- Survey
  - Neuroimaging
  - Observational method
  - Experimental method
- 12) Judgments in decision-making often rely on:
- Deductive reasoning
  - Heuristics
  - Creative processes
  - Neuroimaging results

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)**12**

- Write a brief note on the history and development of cognitive psychology.
- Explain sensation representation in perception.
- Describe two types of perception with examples.
- What are obstacles in problem solving? Describe in short.
- Explain the creative process briefly.
- Write a short note on inductive reasoning.

Q.3 Write Short Answers. (Any Two)**12**

- Explain the key research methods used in cognitive psychology.
- Describe theoretical approaches to perception and give examples.
- Explain types of problems and aids to problem-solving.
- Describe deductive reasoning with examples of its use in daily life.

Q.4 Broad Question. (Any One)

12

a) Explain in detail the emergence of cognitive psychology and its significance in the study of mental processes.

OR

b) Discuss the concept of creativity. Explain the investment theory of creativity and methods to judge creative ideas.

Q.5 Descriptive Answer

12

Describe the process of decision-making and reasoning, explaining the role of judgments, deductive reasoning, and artificial intelligence in human cognition.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Applied Social Psychology (230126102)

वार, दिनांक : सोमवार, २०-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) मानव हा ——— प्राणी आहे.
अ) सामाजिक
ब) समाजविरोधी
क) सामाजिक आणि असामाजिक दोन्ही
ड) सामाजिक किंवा समाजविरोधी नाही
- २) ——— हे इतरांना इजा करण्याच्या दिशेने निर्देशित केलेल्या वर्तनाला म्हणतात.
अ) सामाजिक
ब) आक्रमकता
क) परोपकार
ड) सहानुभूती
- ३) ——— सिद्धांताने सांगितले की आक्रमकता ही इतरांना हानी पोहोचवण्याच्या हेतूने प्रेरित असते.
अ) जैविक सिद्धांत
ब) सामाजिक-सांस्कृतिक सिद्धांत
क) ड्राइव्ह सिद्धांत
ड) सामाजिक शिक्षण सिद्धांत
- ४) ——— हे मानवी आक्रमकतेचे कारण नाही.
अ) सामाजिक
ब) सांस्कृतिक
क) वैयक्तिक
ड) आर्थिक
- ५) ——— म्हणजे स्वैच्छिक कृतींचा संदर्भ आहे ज्याचा हेतू इतरांना फायदा किंवा मदत करण्याच्या उद्देशाने आहे.
अ) सहानुभूती वर्तन
ब) सहकार्याची वागणूक
क) प्र-सामाजिक वर्तन
ड) समायोजन वर्तन
- ६) ——— मध्ये व्यक्ती कार्य करण्यास किंवा मदत करण्यास संकोच करतात कारण त्यांना विश्वास आहे की शेजारी उपस्थित असलेले इतर देखील मदत करतील.
अ) जबाबदारी स्वीकारणे
ब) जबाबदारीचा गोंधळ
क) जबाबदारीचा परमार्थ
ड) जबाबदारीची मुक्तता

- ७) —— हा सामाजिक वर्तनावर प्रभाव पाडणारा अंतर्गत घटक नाही.
 अ) समानता आणि जबाबदारी   ब) कृतज्ञता
 क) प्रतिष्ठा   ड) सहानुभूती
- ८) —— हा एक घटक आहे जो एखाद्या व्यक्तीच्या मदतीचा स्वभाव कमी करण्यास जबाबदार नाही.
 अ) सामाजिक बहिष्कार
 ब) अंधार/भावनाशून्य
 क) वेळ आणि प्रयत्नांचे आर्थिक मूल्य
 ड) धर्म
- ९) —— ही व्यक्ती किंवा गटांमधील माहिती, विचार, कल्पना किंवा भावनांची देवाणघेवाण करण्याची प्रक्रिया आहे.
 अ) संप्रेषण   ब) समज
 क) सहकार्य   ड) देणगी
- १०) —— संप्रेषणामध्ये संदेश, कल्पना किंवा माहिती व्यक्त करण्यासाठी बोललेल्या किंवा लिखित शब्दांचा वापर समाविष्ट असतो.
 अ) गैर-मौखिक संवाद   ब) शाब्दिक संप्रेषण
 क) थेट संवाद   ड) इंद्रा वैयक्तिक संप्रेषण
- ११) —— ही माहिती, विचार आणि भावनांची देवाणघेवाण करण्याची प्रक्रिया आहे जी समजूतदारपणा, विश्वास आणि सकारात्मक संबंधांना प्रोत्साहन देते.
 अ) व्यावसायिक संप्रेषण   ब) उद्देशहीन संप्रेषण
 क) निरोगी संप्रेषण   ड) अनिरोगी संप्रेषण
- १२) —— हा आकर्षणाचा अंतर्गत स्रोत आहे.
 अ) संलग्नतेची गरज   ब) आक्रमकतेची गरज
 क) स्वीकृतीची आवश्यकता   ड) संपादनाची गरज

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) आकर्षणाचे परस्परसंवादी निर्धारक स्पष्ट करा.
 ब) आक्रमकतेचा "झाडू सिद्धांत" स्पष्ट करा.
 क) जवळचे नाते म्हणजे काय आहे? ते स्पष्ट करा.
 ड) गैर – मौखिक संवादाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 इ) आकर्षणाचे अंतर्गत निर्धारक स्पष्ट करा.
 ई) क्रोध म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

१२

- प्र.३ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणतेही दोन) १२
- अ) आक्रमकता प्रतिबंध आणि नियंत्रणातील तंत्रे स्पष्ट करा.
- ब) संप्रेषण ची व्याख्या करा आणि संप्रेषण कौशल्ये स्पष्ट करा.
- क) प्रेम म्हणजे काय? स्टर्नबर्गचा प्रेमाचा त्रिकोणी सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ड) प्र-सामाजिक वर्तन म्हणजे काय? प्र-सामाजिक वर्तन कसे वाढवायचे? स्पष्ट करा.
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) संवाद/संप्रेषण म्हणजे काय? प्रभावी संप्रेषण/संवादाचे तंत्र स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) मदत करायचा की नाही हे ठरवताना "पाहणाऱ्याच्या" निर्णयावर परिणाम करणाऱ्या ५ पायऱ्या स्पष्ट करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- आक्रमकता म्हणजे काय? आक्रमकतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Applied Social Psychology (230126102)

Day & Date: Monday, 20-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.**12**

- 1) Human beings are _____ animal.
  - a) Social
  - b) Anti-social
  - c) Both Social and Anti-Social
  - d) Neither Social nor Anti-Social

- 2) _____ is called a behavior directed towards harming others.
  - a) Pro-social
  - b) Aggression
  - c) Altruism
  - d) Empathy

- 3) _____ Theory stated that aggression is reflected by the motive to harm others.
  - a) Biological Theory
  - b) Socio-Cultural Theory
  - c) Drive Theory
  - d) Social Learning Theory

- 4) _____ is not a cause of human aggression.
  - a) Social
  - b) Cultural
  - c) Personal
  - d) Financial

- 5) _____ refers to voluntary actions that are intended to benefit or help others.
  - a) Empathy behavior
  - b) Cooperation behavior
  - c) Pro-social behavior
  - d) Adjustment behavior

- 6) In _____ Bystanders may hesitate to act or help because they believe others present will also help.
  - a) Acceptance of Responsibility
  - b) Confusion of Responsibility
  - c) Altruism of Responsibility
  - d) Diffusion of Responsibility

- 7) _____ is not an internal factor that influences on prosocial behavior.
  - a) Similarity and responsibility
  - b) Gratitude
  - c) Dignity
  - d) Empathy

- 8) _____ is a factor which is not responsible to reduce the helping nature of a person.
- a) Social exclusion
  - b) Darkness/Feeling of Anonymity
  - c) Economic value of time and effort
  - d) Religion
- 9) _____ is the process of exchanging information, thoughts, ideas, or feelings between individuals or groups.
- a) Communication
  - b) Perception
  - c) Cooperation
  - d) Donation
- 10) _____ communication involves the use of spoken or written words to convey messages, ideas, or information.
- a) Non-Verbal communication
  - b) Verbal communication
  - c) Direct communication
  - d) Intra personal communication
- 11) _____ is a process of exchanging information, thoughts, and feelings in a way that promotes understanding, trust, and positive relationships.
- a) Professional Communication
  - b) Purposeless Communication
  - c) Healthy Communication
  - d) Unhealthy Communication
- 12) _____ is an internal source of attraction.
- a) Need for Affiliation
  - b) Need for Aggression
  - c) Need for Acceptance
  - d) Need for Achievement

Q.2 Write Short Answers. (Any Four)**12**

- a) Explain interactive determinants of attraction.
- b) Explain the "Drive Theory" of Aggression.
- c) What is close relationship? Explain it.
- d) Explain the types of non-verbal communication.
- e) Explain internal determinants of attraction.
- f) What is Anger? Explain in brief.

Q.3 Broad Question. (Any Two)**12**

- a) Explain the techniques in the prevention and control of aggression.
- b) Define communication and explain the communication skills.
- c) What is Love? Explain Sternberg's triangular theory of love.
- d) What is pro-social behavior? How to increase pro-social behavior?

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) What is communication? Explain the techniques of effective communication.

OR

b) Explain the 5 steps in understanding the bystander's effect in deciding to help or not.

Q.5 Broad Question. **12**

What is aggression? Explain various forms/types of aggressions.

Seat
No.

Set P

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Research Methodology in Psychology (230126105)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) एखादे वर्तन घडून गेल्यानंतर त्याच्या पूर्ववर्ती घटकांचा मागोवा ---- या अभ्यास पद्धतीत केला जातो.
अ) सर्वेक्षण
ब) मुलाखत
क) घटनोत्तर कारण मिमांसा
ड) निरीक्षण
- २) अभ्युपगम म्हणजे ---- विधानाचे तपासण्या योग्य उत्तर असते.
अ) संकीर्ण
ब) समस्या
क) उत्तर
ड) पद्धतशीर
- ३) ---- च्यासाठी प्रयोग शालेय अध्ययन उच्चतम असते.
अ) अचूकता
ब) अंतर्गत उचीतता
क) पुनरावृत्ती
ड) वरीलपैकी सर्व
- ४) सुनियोजित निरीक्षणाला ---- चा आधार असतो.
अ) चांगला
ब) मोठ्ठा
क) अभ्युपगम
ड) परिवर्तक
- ५) विविध मूल्य धारण करू शकणारा घटक म्हणजे ---- होय.
अ) विश्लेषण
ब) परिवर्तक
क) अभ्युपगम
ड) समस्या
- ६) ---- म्हणजे समस्या विधानाचे तपासण्या योग्य उत्तर असते.
अ) प्रमाद
ब) अभ्युपगम
क) स्पष्टीकरण
ड) तंत्रे

- ७) अनियतीकरण यामुळे ——— वैधता वाढते.
 अ) अवलंबी ब) प्रायोगिक फलीत
 क) प्रमाद ड) सक्रीय
- ८) ——— अशी संकल्पना रचना की ज्यामध्ये संशोधन केले जाते.
 अ) संशोधन गृहीतक ब) संशोधनाचा सारांश
 क) संशोधन नमुना ड) संशोधन आराखडा
- ९) लोकसंख्येमधील निवडक व्यक्तींना ——— म्हणतात.
 अ) स्वतंत्र ब) परतंत्र
 क) कार्य ड) नमुना
- १०) ——— या मध्ये निष्कर्ष अधिक विश्वासू बनतो.
 अ) निरीक्षण ब) प्रयोग शालेय प्रयोग
 क) क्षेत्रीय प्रयोग ड) मुलाखत
- ११) एपीआय शैलीमध्ये संदर्भाची यादी ——— क्रमवारीत असावी.
 अ) पब्लिकेशनच्या तारखेनुसार कालक्रमानुसार
 ब) प्रथम लेखकांनी आद्याक्षरानुसार आडनाव
 क) शीर्षकानुसार वर्णमाला
 ड) कोणतेही विशिष्ट आदेश नाही
- १२) API शैली योग्य रीतीने सेट मार्जिन ——— सेट करणे आवश्यक आहे
 अ) सर्व बाजूनी ५ इंच
 ब) सर्व बाजूनी ४ इंच
 क) सर्व बाजूनी १ इंच
 ड) स्वयंचलित मायक्रोसॉफ्ट वर्ल्ड मध्ये सेटिंग

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) संशोधन आराखड्याचे निकषांचे वर्णन करा.
 ब) समस्या निवडीची उगमस्थाने सांगा.
 क) निरीक्षण म्हणजे काय ते थोडक्यात स्पष्ट करा.
 ड) सिद्धांत कल्पनेचे प्रकार सांगा.
 इ) क्षेत्रीय प्रयोगाचे थोडक्यात वर्णन करा.
 ई) विना संभाव्यता नमुना निवड थोडक्यात वर्णन करा.

प्र.३ लहान उत्तरे/टिपा लिहा (कोणतेही दोन)

१२

- अ) क्षेत्रीय अभ्यास म्हणजे काय? ते थोडक्यात लिहा.
 ब) संशोधन आखणीची तत्त्वे सांगा.
 क) समस्या मांडणीचे निकष सांगा.
 ड) घटनोत्तर कारण मीमांसा संशोधन थोडक्यात विशद करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) परिवर्त्य म्हणजे काय? परिवर्त्याचे प्रकार सांगा.
किंवा
ब) नमुना पद्धत म्हणजे काय? संभाव्यतेर आधारित नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे विस्तृत उत्तर लिहा. १२
प्रयोगशाला अंतर्गत प्रयोग त्याच्या गुणदोषासह वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Research Methodology in Psychology (230126105)

Day & Date: Friday, 24-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) Once a behavior has occurred, its antecedents are tracked _____ in this study method.
  - a) Survey
  - b) Interview
  - c) ex- post facto research
  - d) Observation
- 2) Hypothesis is the correct answer to the _____ statement.
  - a) Narrow
  - b) Problem
  - c) Answer
  - d) Systematic
- 3) Laboratory experiments are higher on which of the _____.
  - a) Internal validity
  - b) Reliability
  - c) Precision
  - d) All the above
- 4) Well-planned observation is based on _____.
  - a) Good
  - b) Big
  - c) Hypothesis
  - d) Variable
- 5) The _____ means the component having different values.
  - a) Interpretation
  - b) Variable
  - c) Hypothesis
  - d) Problem
- 6) _____ is the verifiable answer to the problem statement.
  - a) Error
  - b) Hypothesis
  - c) Justification
  - d) Techniques
- 7) The _____ validity is increased due to Randomization.
  - a) Dependent
  - b) Experimental conclusion
  - c) Error
  - d) Active
- 8) _____ the conceptual framework in which the research carried.
  - a) Research hypothesis
  - b) Synopsis of Research
  - c) Research Paradigm
  - d) Research design
- 9) Selected persons in the population are called _____.
  - a) Independent
  - b) Dependent
  - c) Task
  - d) Sample

- 10) Re-examination capability makes it possible to control _____.
a) Experimental force   b) Experimental group
c) Experimental line   d) Experimental error
- 11) In API style the list of references should be in order by _____.
a) Chronological by date of Publication
b) Alphabetical by first author's
c) Alphabetical by title
d) No particular order
- 12) In API style correctly set margins they need to be set to _____.
a) 5 inches all around   b) 4 inches all around
c) 1 inch all around   d) automatic setting in Microsoft word

Q.2 Write Short Answer. (Any Four) 12

- a) Explain the Criteria of Research Design.
- b) State the Sources of problem selection
- c) What is Observation? Explain short.
- d) Describe the Types of Hypothesis
- e) Describe in short Field experiment.
- f) Explain in short non-Probability Sampling method.

Q.3 Write Short Answer/Short Notes. (Any Two) 12

- a) What is field Studies? Write in shorts.
- b) State the Principals of Research Design.
- c) State the Criteria of Formulation of Problem.
- d) What is Ex-post facto Research. Explain in shorts.

Q.4 Write the detail answer. (Any One) 12

- a) What is Variable? State the Types of Variable.
- b) What is sampling method? Explain the Types of Probability Sampling method.

Q.5 Write the detail answer. 12

Describe the laboratory experiment with its Merits and demerits.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
Sport Psychology (230126104)

वार, दिनांक: सोमवार, २७-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) — खेळ आणि ऍथलेटिक कामगिरीचे मनोवैज्ञानिक पैलू समजून घेण्यावर आणि वर्धित करण्यावर लक्ष केंद्रित करते.
अ) फॉरेन्सिक मानसशास्त्र   ब) क्रीडा मानसशास्त्र
क) विकासात्मक मानसशास्त्र   ड) समुपदेशन मानसशास्त्र
- २) — यांना क्रीडा मानसशास्त्राचे जनक मानले जाते.
अ) कोलमन ग्रिफिथ   ब) नॉर्मन ट्रिपलेट
क) हॉवर्ड गार्डनर   ड) जॉन वॉटसन
- ३) — मध्ये लवचिकता, आत्मविश्वास आणि दबावाखाली लक्ष केंद्रित करण्याची क्षमता समाविष्ट आहे.
अ) मानसिक तयारी   ब) प्रेरणा
क) टीम डायनॅमिक्स   ड) मानसिक कणखरपणा
- ४) — चा संदर्भानुसार गुण वैशिष्ट्यचा संच, वर्तन, विचारांचा प्रघात च्या आधारे दोन व्यक्ती एकमेकांपेक्षा भिन्न असल्याचे स्पष्ट करता येते.
अ) बुद्धिमत्ता   ब) वृत्ती
क) व्यक्तिमत्त्व   ड) क्षमता
- ५) — व्यक्तिमत्त्वाचा दृष्टिकोन नाही.
अ) मनोविश्लेषणवादी दृष्टीकोन   ब) वर्तणूक दृष्टीकोन
क) मानवतावादी दृष्टीकोन   ड) निरीक्षणात्मक दृष्टीकोन
- ६) — हा प्रक्षेपण तंत्रांचा एक प्रकार आहे.
अ) रोर्शच इंकब्लॉट टेस्ट   ब) केस स्टडी
क) स्व-निवेदन प्रश्नावली   ड) मुलाखत

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- अ) क्रीडा मानसशास्त्रात मानसिक तयारी म्हणजे काय? थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ब) क्रीडा मानसशास्त्रामध्ये संघ गतिशीलतेची भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय? थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) स्व-निरीक्षणाचे फायदे स्पष्ट करा.
- प्र.३ थोडक्यात उत्तर/थोडक्यात टिप लिहा. 0६
- खेळ/क्रीडा प्रकारात व्यायामाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) क्रीडा म्हणजे काय? क्रीडा मानसशास्त्रात कामगिरीचे विश्लेषण करणे का महत्त्वाचे आहे? ते स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) प्रोजेक्टव्ह तंत्र म्हणजे काय? व्यक्तिमत्त्व मूल्यांकनाचे स्वरूप म्हणून प्रोजेक्टव्ह तंत्रांचे प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Sport Psychology (230126104)

Day & Date: Monday, 27-04-2026
 Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.**06**

- 1) _____ focuses on understanding and enhancing the psychological aspects of games and athletic performance.
  - a) Forensic Psychology
  - b) Sport Psychology
  - c) Developmental Psychology
  - d) Counseling Psychology

- 2) _____ regarded as the father of sports psychology.
  - a) Coleman Griffith
  - b) Norman Triplett
  - c) Howard Gardner
  - d) John Watson

- 3) _____ involves resilience, confidence, and the ability to stay focused under pressure.
  - a) Mental Preparation
  - b) Motivation
  - c) Team Dynamics
  - d) Mental Toughness

- 4) _____ refers to the unique set of traits, behaviors, thoughts, and patterns that define an individual and distinguish them from others.
  - a) Intelligence
  - b) Attitude
  - c) Personality
  - d) Ability

- 5) _____ is not an approach of Personality?
  - a) Psychodynamic Approach
  - b) Behavioral Approach
  - c) Humanistic Approach
  - d) Observational Approach

- 6) _____ is a type of projective techniques.
  - a) Rorschach Inkblot Test
  - b) Case Study
  - c) Self Report Inventory
  - d) Interview

Q.2 Write short answers. (Any Two)**06**

- a) What is mental preparation in sport psychology? Explain in brief.
- b) Explain the role of dynamics in Sport Psychology.
- c) What is Personality? Explain in brief.
- d) Explain the benefits of self-observation.

Q.3 Write Answer/Short Note. **06**
Explain the importance of exercise in sport.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**
a) What is sport? Explain why the performance analysis is important in sport psychology?

OR

b) What is projective technique? Explain the types of projective techniques as form of personality assessment.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Psychology of Personality (230126106)

वार, दिनांक: बुधवार, २९-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) खालीलपैकी कोणते व्यक्तिमत्त्व उत्तम प्रकारे परिभाषित करते?
  - अ) एकाच परिस्थितीत वर्तन
  - ब) विचार, भावना आणि वर्तनाचे सुसंगत नमुने
  - क) एखाद्या व्यक्तीच्या यादृच्छिक क्रिया
  - ड) सामाजिक अनुकूलता
- २) व्यक्तिमत्त्व विश्लेषणाचे तीन स्तर कोणते आहेत?
  - अ) गुण, भावना, वर्तन
  - ब) मूलभूत, मध्यवर्ती, प्रगत स्तर
  - क) वैयक्तिक विशिष्टता, मानवी स्वभाव, समूह भिन्नता
  - ड) जाणीव, अवचेतन, अचेतन
- ३) व्यक्तिमत्त्वाचे पाच-घटक मॉडेल कोणी मांडले?
  - अ) आयसेंक
  - ब) कॅटेल
  - क) कोस्टा आणि मॅक्रे
  - ड) फ्रायड
- ४) वर्तणुकीशी अनुवांशिकतेतील आनुवंशिकतेची संकल्पना ——— दर्शवते.
  - अ) विशिष्ट वर्तन नियंत्रित करणारी जीन्स
  - ब) जीन्सद्वारे स्पष्ट केलेल्या निरीक्षणातील फरकाचे प्रमाण
  - क) पर्यावरण वैयक्तिक वैशिष्ट्ये आकार
  - ड) व्यक्तिमत्त्व जनुकांमध्ये उत्परिवर्तन
- ५) फ्रायडच्या मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांतामध्ये आयडी काय दर्शवते?
  - अ) तर्कशुद्ध पैलू
  - ब) नैतिक पैलू
  - क) आदिम अंतःप्रेरणा आणि चालना
  - ड) तार्किक तर्क

- प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- अ) व्यक्तिमत्त्व विकासामध्ये शिक्षण आणि मार्गदर्शन यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
 ब) व्यक्तिमत्त्वाची वैशिष्ट्ये ओळखण्यासाठी मौखिक दृष्टिकोनावर थोडक्यात लिहा.
 क) व्यक्तिमत्त्वाच्या मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांताचे मुख्य गृहितक
 ड) व्यक्तिमत्त्व मानसशास्त्रातील आनुवंशिकता आणि त्याची भूमिका परिभाषित करा.
 इ) व्यक्तिमत्त्वाचा अभ्यास करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या शारीरिक उपायांबद्दल लिहा.
 ई) व्यक्तिमत्त्व सिद्धांतातील Id, Ego आणि Superego या संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) व्यक्तिमत्त्व विश्लेषणाच्या तीन स्तरांची उदाहरणांसह चर्चा करा.
 ब) व्यक्तिमत्त्व संशोधनातील वर्तणूक अनुवांशिक पद्धतींचे प्रमुख निष्कर्ष कोणते आहेत?
 क) फ्रॉईडच्या मते व्यक्तिमत्त्व विकासाच्या मनोलेँगिक अवस्थांचे स्पष्टीकरण करा.
 ड) व्यक्तिमत्त्व वैशिष्ट्यांच्या पाच-घटक मॉडेलचे वर्णन करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे तपशीलवार उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) व्यक्तिमत्त्व मानसशास्त्रातील मानवी स्वभावाविषयी ज्ञानाची सहा क्षेत्रे स्पष्ट करा.
 ब) हंस आयसेंकच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या PEN मॉडेलची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- करिअरच्या निर्णयांवर परिणाम करणाऱ्या घटकांसह करिअर विकास आणि निवड वर्तनाच्या सिद्धांतांचे तपशीलवार वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Psychology of Personality (230126106)

Day & Date: Wednesday, 29-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

12

- 1) Which of the following best defines personality?
  - a) Behavior in a single situation
  - b) Consistent patterns of thought, emotion and behavior
  - c) Random actions of an individual
  - d) Social adaptability

- 2) What are the three levels of personality analysis?
  - a) Traits, emotions, behaviors
  - b) Basic, intermediate, advanced levels
  - c) Individual uniqueness, human nature, group differences
  - d) Conscious, subconscious, unconscious

- 3) Who proposed the Five-Factor Model of personality?

a) Eysenck	b) Cattell
c) Costa and McCrae	d) Freud

- 4) The concept of heritability in behavioral genetics refers to _____.
  - a) Genes controlling specific behaviors
  - b) Proportion of observed variation explained by genes
  - c) Environment shaping individual traits
  - d) Mutations in personality genes

- 5) What does Id represent in Freud's psychoanalytic theory?
  - a) The rational aspect
  - b) The moral compass
  - c) Primitive instincts and drives
  - d) Logical reasoning

- 6) Which of the following is NOT one of Cattell's personality factors?

a) Extraversion	b) Neuroticism
c) Openness	d) Agreeableness

- 7) In the psychoanalytic theory, the dynamics of personality revolve around _____.
a) Logic and reasoning
b) Conflicts between Id, Ego, and Superego
c) Physiological needs
d) Genetic predispositions
- 8) What is the main focus of evolutionary psychology in personality?
a) How environment shapes personality
b) The role of survival and reproduction in behavior
c) The importance of cultural factors
d) Genetic mutations
- 9) Which of the following is a physiological measure used in personality studies?
a) Blood pressure
b) Skin conductance
c) Cognitive reasoning tests
d) Group discussions
- 10) According to Freud, which psychosexual stage focuses on control and independence?
a) Oral stage
b) Phallic stage
c) Anal stage
d) Latency stage
- 11) Which taxonomy was proposed by Hans Eysenck?
a) Big Five Model
b) PEN Model (Psychoticism, Extraversion, Neuroticism)
c) Sixteen Personality Factors
d) Circumplex Model
- 12) What is the meaning of psychic determinism in psychoanalysis?
a) Behaviors are random
b) All behavior is driven by unconscious motives
c) Genetics solely determine personality
d) Free will influences decisions

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)**12**

- a) Explain the relationship between education and guidance in personality development.
- b) Write a short note on the lexical approach to identifying personality traits.
- c) Key assumptions of the psychoanalytic theory of personality.
- d) Define heritability and its role in personality psychology
- e) Write about the physiological measures used to study personality.
- f) Explain the concept of Id, Ego and Superego in personality theory.

- Q.3 Write Short Answer. (Any Two)** **12**
- a) Discuss the three levels of personality analysis with example.
  - b) What are the major findings of behavioral genetic methods in personality research?
  - c) Explain the psychosexual stages of personality development according to Freud.
  - d) Describe the Five Factor Model of Personality traits.
- Q.4 Answer the following question in detail. (Any One)** **12**
- a) Explain the six domains of knowledge about human nature in personality psychology.
  - b) Discuss the PEN model of personality by Hans Eysenck in detail.
- Q.5 Answer the following question in detail.** **12**
- Describe in detail the theories of career development and choice behavior, along with the factors influencing career decisions.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS)

परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६

Physiological Psychology (230126201)

वार, दिनांक: गुरुवार, १६-०४-२०२६

कमाल गुण : ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) न्यूरॉनचे प्राथमिक कार्य आहे:

- अ) स्नायू आकुंचन
- ब) इलेक्ट्रिकल आणि रासायनिक सिग्नलिंग
- क) रक्त परिसंचरण
- ड) संप्रेरक नियमन

२) सिग्नल प्रसारित करण्यासाठी न्यूरॉन्सद्वारे सोडलेल्या रासायनिक पदार्थांना म्हणतात:

- अ) एन्झाइम्स
- ब) न्यूरोट्रांसमीटर
- क) हार्मोन्स
- ड) प्रथिने

३) प्रीसिनेप्टिक न्यूरॉन पोस्टसिनेप्टिक न्यूरॉनवर याद्वारे प्रभाव पाडते:

- अ) डेंड्राइट्स
- ब) रिसेप्टर्स
- क) सिनेप्टिक टर्मिनल्स
- ड) उत्तेजक आणि प्रतिबंधात्मक सिग्नल

४) कोणता न्यूरोट्रांसमीटर मूड नियमनशी संबंधित आहे?

- अ) डोपामाइन
- ब) सेरोटोनिन
- क) ग्लुटामेट
- ड) एड्रेनालाईन

५) आनुवंशिकता वर्तनावर कसा प्रभाव पाडते याचा अभ्यास खालीलप्रमाणे होतो:

- अ) न्युरोएनाटॉमी
- ब) बायोसायकॉलॉजी
- क) उत्क्रांती मानसशास्त्र
- ड) वर्तणूक अनुवांशिकता

६) मेंदूची विद्युत क्रिया मोजण्यासाठी वापरले जाणारे तंत्र आहे:

- अ) एमआरआय
- ब) ईईजी
- क) सीटी स्कॅन
- ड) पीईटी स्कॅन

- ७) केंद्रीय मज्जासंस्था (CNS) मध्ये हे समाविष्ट आहे:
 अ) मेंदू आणि पाठीचा कणा   ब) नसा आणि न्यूरॉन्स
 क) मेंदू आणि क्रॉनियल नसा   ड) मेंदू आणि परिधीय प्रणाली
- ८) सिनेप्टिक ट्रान्समिशन दरम्यान होते:
 अ) दोन न्यूरॉन्स   ब) न्यूरॉन्स आणि स्नायू
 क) मेंदू आणि पाठीचा कणा   ड) नसा आणि अवयव
- ९) हार्मोनल रेग्युलेशनमध्ये हायपोथालेमसचे कार्य हे आहे:
 अ) हृदय गती नियंत्रित करा
 ब) होमिओस्टॅसिस राखणे
 क) हालचालींचे नियमन करा
 ड) भावनांवर प्रक्रिया करा
- १०) मेंदूतील कोणती रचना झोपेच्या नियमनाशी सर्वाधिक संबंधित आहे?
 अ) हिप्पोकॅम्पस   ब) हायपोथालेमस
 क) थॅलेमस   ड) सेरेबेलम
- ११) झोपे-जागण्याच्या चक्राचे नियमन करणारे जैविक घड्याळ म्हणून ओळखले जाते:
 अ) चयापचय   ब) अंतःस्रावी ताल
 क) सॅर्कडियन लय   ड) हार्मोनल सायकल
- १२) चयापचय याचा संदर्भ देते:
 अ) अन्नाचे विघटन आणि त्याचे ऊर्जत रूपांतर
 ब) मेंदू सिग्नलिंग प्रक्रिया
 क) रक्तदाब नियमन
 ड) संप्रेरक संश्लेषण

प्र.२ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) न्यूरॉन्समधील उत्तेजक आणि प्रतिबंधात्मक पोस्टसिनेप्टिक प्रभाव यावर थोडक्यात लिहा.
- ब) न्यूरल कम्युनिकेशनमध्ये न्युरोट्रांसमीटरचे महत्त्व वर्णन करा.
- क) मानवी वर्तनातील अनुवांशिकतेची भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) परिधीय मज्जासंस्थेच्या मुख्य कार्यावर चर्चा करा.
- इ) शिर्काडियन लय आणि झोपेवर त्याचा परिणाम यावर एक संक्षिप्त टीप लिहा.
- ई) होमिओस्टॅसिसची संकल्पना आणि त्याची शारीरिक मानसशास्त्राशी सुसंगतता वर्णन करा.

- प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) केंद्रीय मज्जासंस्था (CNS) ची रचना आणि कार्य थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ब) सिनेप्टिक ट्रान्समिशनची प्रक्रिया आणि त्याच्या मेंदूच्या कार्यावर कसा परिणाम होतो याचे थोडक्यात वर्णन करा.
- क) वर्तन आणि भावनांचे नियमन करण्यात हार्मोन्सची भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) शारीरिक मानसशास्त्रात वापरल्या जाणाऱ्या संशोधन पद्धतींचे थोडक्यात वर्णन करा.
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) मेंदूच्या शरीरशास्त्राचे तपशीलवार वर्णन करा आणि प्रत्येक भागाची मुख्य कार्ये स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) न्यूरल कम्युनिकेशन, न्युरोट्रान्समीटर आणि औषधे आणि वर्तनावरील त्यांचे एकत्रित परिणाम यांच्यातील परस्परसंवाद तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- सेंट्रल नर्वस सिस्टीम (CNS) आणि पेरिफेरल नर्वस सिस्टीम (PNS) आणि शारीरिक प्रक्रियांमधील त्यांची भूमिका यावर भर देऊन मज्जासंस्थेचे तपशीलवार वर्णन करा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Physiological Psychology (230126201)

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

12

- 1) The primary function of a neuron is _____.
  - a) Muscle contraction
  - b) Electrical and chemical signaling
  - c) Blood circulation
  - d) Hormone regulation

- 2) The chemical substances released by neurons to transmit signals are called _____.
  - a) Enzymes
  - b) Neurotransmitters
  - c) Hormones
  - d) Proteins

- 3) The presynaptic neuron influences the postsynaptic neuron through _____.
  - a) Dendrites
  - b) Receptors
  - c) Synaptic terminals
  - d) Excitatory and inhibitory signals

- 4) Which neurotransmitter is associated with mood regulation?
  - a) Dopamine
  - b) Serotonin
  - c) Glutamate
  - d) Adrenaline

- 5) The study of how genetics influence behavior falls under _____.
  - a) Neuroanatomy
  - b) Biopsychology
  - c) Evolutionary psychology
  - d) Behavioral genetics

- 6) The technique often used to measure electrical brain activity is _____.
  - a) MRI
  - b) EEG
  - c) CT scan
  - d) PET scan

- 7) The Central Nervous System (CNS) comprises:
  - a) Brain and spinal cord
  - b) Nerves and neurons
  - c) Brain and cranial nerves
  - d) Brain and peripheral system

Q.5 Broad Question.**12**

Describe in detail the nervous system with an emphasis on the Central Nervous System (CNS) and Peripheral Nervous System (PNS) and their roles in physiological processes.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)

१२

अ) द्वि-मार्गी प्रचरण विश्लेषणवर माहिती द्या.

किंवा

ब) सह संबंध सहगुणक स्पष्ट करा आणि सैद्धांतिक माहितीच्या आधारे झोप आणि भाव यातील संबंध शोधा.

Numbers of hours slept (X)	Happy Mood (Y)
7	4
5	2
8	7
6	2
6	3
10	6

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

१२

काल्पनिक डेटा सारणीमध्ये प्रदान करतो, शून्य गृहितके तपासण्यासाठी भिन्नतेचे विश्लेषण लागू करा.

Group I	Group II	Group III
8	11	5
10	13	5
11	13	8
11	15	9
12	16	10

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Statistics in Psychology (230126202)

Day & Date: Saturday, 18-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

12

- 1) Mode = _____ Median – _____ mean.
  - a) $3Mdn - 2M$
  - b) $4Mdn - 2M$
  - c) $1Mdn - 2M$
  - d) $2Mdn - 3M$

- 2) In a _____ correlation, the two variables tend to move in the same direction.
  - a) Positive
  - b) Multiple
  - c) Negative
  - d) Zero

- 3) The range indicates only _____ extreme scores of the sample.
  - a) Four
  - b) One
  - c) Two
  - d) zero

- 4) The _____ may be linear or nonlinear depending on the form of relationship between the variables.
  - a) Regression
  - b) t test
  - c) ANOVA
  - d) Standard Deviation

- 5) Deciles divide the total ordered data into _____ equal parts.
  - a) 90
  - b) 50
  - c) 500
  - d) 10

- 6) If in a one- way ANOVA $k = 3$, $n = 5$ then the total df would be _____.
  - a) 15
  - b) 13
  - c) 14
  - d) 12

- 7) Which one of the following is the probability of obtaining four heads in four tosses of a coin _____.
  - a) $1/16$
  - b) $1/2$
  - c) $1/8$
  - d) None of these

- 8) If NDC Z score from -1 to $+1$ under this area, _____ percentage of population falls within this curve.
  - a) 33
  - b) 90
  - c) 68
  - d) 99

Q.5 Board Answer.

Hypothetical data provide in table, apply the analysis of variance to test the null Hypothesis.

Group I	Group II	Group III
8	11	5
10	13	5
11	13	8
11	15	9
12	16	10

Seat No.	
----------	--

Set **P**

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Psychology of Emotion (230126204)

वार, दिनांक: गुरुवार, २३-०४-२०२६

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ११:०० ते १२:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) खालीलपैकी कोणती मूलभूत भावना मानली जात नाही?
  - अ) भीती
  - ब) राग
  - क) अपराधीपणा
  - ड) आनंद
- २) जेम्स-लॅज सिद्धांतानुसार, भावनांचा परिणाम आहे:
  - अ) संज्ञानात्मक व्याख्या
  - ब) शारीरिक उत्तेजना
  - क) सामाजिक प्रभाव
  - ड) पर्यावरणीय उत्तेजना
- ३) शारीरिक प्रतिक्रियांसह भावना एकाच वेळी उद्भवतात या सिद्धांताशी कोण संबंधित आहे?
  - अ) शॅचर
  - ब) तोफ आणि बार्ड
  - क) मॅकडॉगल
  - ड) बोअर
- ४) भावनेच्या वर्तणुकीच्या दृष्टीकोनामध्ये, भावनिक प्रतिसाद प्रामुख्याने असे पाहिले जातात:
  - अ) जन्मजात आणि अनुवांशिकरित्या प्रोग्राम केलेले
  - ब) कंडिशनिंगद्वारे शिकलो
  - क) संज्ञानात्मक मूल्यांकनाचा परिणाम
  - ड) सामाजिकदृष्ट्या प्रभावित
- ५) Eibi-Eibesfeldt ने प्रस्तावित केल्याप्रमाणे भावनेचा सामाजिक दृष्टिकोन यावर लक्ष केंद्रित करतो:
  - अ) वैयक्तिक शारीरिक प्रतिक्रिया
  - ब) सामाजिक अभिव्यक्ती आणि सांस्कृतिक मानदंड
  - क) पर्यावरणीय उत्तेजना
  - ड) भावनिक तीव्रता

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Psychology of Emotion (230126204)

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
 Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) Which of the following is NOT considered a basic emotion?
  - a) Fear
  - b) Anger
  - c) Guilt
  - d) Happiness

- 2) According to the James-Lange theory, emotions are the result of:
  - a) Cognitive interpretation
  - b) Physiological arousal
  - c) Social influences
  - d) Environmental stimuli

- 3) Who is associated with the theory that emotions occur simultaneously with physiological responses?
  - a) Schachter
  - b) Cannon and Bard
  - c) McDougal
  - d) Bower

- 4) In the behavioral approach to emotion, emotional responses are primarily seen as:
  - a) Innate and genetically programmed
  - b) Learned through conditioning
  - c) A result of cognitive appraisals
  - d) Socially influenced

- 5) The social approach to emotion, as proposed by Eibl-Eibesfeldt, focuses on:
  - a) Individual physiological reactions
  - b) Social expressions and cultural norms
  - c) Environmental stimuli
  - d) Emotional intensity

- 6) Which of the following emotions is considered a secondary emotion?
  - a) Joy
  - b) Anxiety
  - c) Love
  - d) Anger

Q.2 Write Short Notes. (Any Two) 06

- a) Describe in short the emotion of jealousy.
- b) Write in short about the effect of emotions on human relationships.
- c) Explain in short the Cannon-Bard theory of emotion.
- d) Describe in short the cognitive approach to emotion by Schachter.

- Q.3 Write short answer.** **06**
Explain the behavioral approach to emotion by Watson and Harlow.
- Q.4 Broad Question. (Any One)** **12**
- a)** Describe the social sharing of emotion as proposed by Rime.
- OR**
- b)** Describe in detail the early approaches to emotion including the theories of Darwin, McDougal, and James-Lange.

- ७) भावनिक संशोधनातील कोणता दृष्टीकोन भावनांना आनंद आणि राग या प्रकारांमध्ये वर्गीकृत करतो?
- अ) आयामी दृष्टीकोन   ब) स्पष्ट दृष्टीकोन
क) प्रायोगिक दृष्टीकोन   ड) वैशिष्ट्यपूर्ण दृष्टीकोन
- ८) स्व-स्कीमा याचा संदर्भ देते:
- अ) एखाद्याचे आत्मसन्मानाचे मूल्यांकन
ब) स्व-संकल्पनेची रचना
क) भावनिक नियमन
ड) सामाजिक भूमिका
- ९) "कल्चरल युनिव्हर्सल्स" ही संकल्पना कोणी मांडली?
- अ) एरिक एरिक्सन
ब) कार्ल रॉजर्स
क) सिग्मंड फ्रायड
ड) मानववंशशास्त्रज्ञ आणि मानसशास्त्रज्ञ
- १०) कोणता सिद्धांत सूचित करतो की लैंगिक भूमिका समाजीकरणाद्वारे आकारल्या जातात?
- अ) हार्मोनल सिद्धांत
ब) समाजीकरण सिद्धांत
क) उत्क्रांती मानसशास्त्रज्ञ
ड) Androgyny सिद्धांत
- ११) उत्क्रांत संस्कृतीचा संदर्भ आहे:
- अ) सांस्कृतिक पद्धतींचा प्रसार
ब) पर्यावरणीय परिस्थितींमुळे निर्माण झालेले सांस्कृतिक मानदंड
क) सांस्कृतिक सार्वत्रिक
ड) अनुवांशिक प्रभाव
- १२) व्यक्तिमत्त्वाच्या पाच-घटक मॉडेलमध्ये हे समाविष्ट आहे:
- अ) मोकळेपणा, कर्तव्यनिष्ठता, सामाजिकता, सहानुभूती, लवचिकता
ब) बहिर्मुखता, सहमती, न्युरोटिसिझम, मोकळेपणा, कर्तव्यनिष्ठता
क) महत्त्वाकांक्षा, प्रामाणिकपणा, सर्जनशीलता, अंतर्मुखता, स्वातंत्र्य
ड) कर्तव्यदक्षता, सर्जनशीलता, नम्रता, अनुकूलता, आत्मविश्वास

- प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- अ) एरिक्सनच्या विकासाच्या आठ टप्प्यांचे कोणतेही दोन टप्पे थोडक्यात वर्णन करा.
- ब) स्व-स्कीमाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) मानवतावादी मानसशास्त्रात मास्लोचे योगदान काय आहे?
- ड) संस्कृतीच्या तीन प्रमुख दृष्टिकोनांतील ट्रान्समिटेड दृष्टीकोन थोडक्यात लिहा.
- इ) भावनिक स्थिती आणि भावनिक गुणधर्म यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
- ई) एंड्रोजीनी संकल्पना थोडक्यात लिहा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) ऑब्जेक्ट रिलेशन थिअरीची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) केलीचा वैयक्तिक बांधकाम सिद्धांत स्पष्ट करा.
- क) स्व-संकल्पनेच्या घटकांचे वर्णन करा.
- ड) समाजीकरण आणि हार्मोनल सिद्धांताच्या भूमिकेवर लक्ष केंद्रित करून लैंगिक फरकांचे सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) समुपदेशन नीतिमत्तेमध्ये गोपनीयतेच्या आयामांची आणि सूचित संमतीची चर्चा करा आणि समुपदेशनाच्या क्षेत्रात नैतिक निर्णयक्षमता कशी लागू केली जाते ते स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) व्यक्तिमत्त्वाच्या पाच घटक मॉडेलचे वर्णन करा आणि वैयक्तिक फरक समजून घेण्यासाठी त्याचे महत्त्व चर्चा करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- सांस्कृतिक मानसशास्त्रातील प्रमुख तीन दृष्टिकोन स्पष्ट करा आणि वास्तविक – जगातील परिस्थितींमध्ये त्यांचा उपयोग स्पष्ट करण्यासाठी उदाहरणे द्या.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Domains of Personality (230126206)

Day & Date: Saturday, 25-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) Who proposed the Eight Stages of Ego Development?
  - a) Karen Horney
  - b) Erik Erikson
  - c) Carl Rogers
  - d) Sigmund Freud

- 2) Which theory focuses on the relationship between early childhood attachment and adult relationships?
  - a) Object Relation Theory
  - b) Cognitive Learning Theory
  - c) Maslow's Hierarchy
  - d) Trait Theory

- 3) Which of the following is NOT one of the basic motives in personality?
  - a) Achievement
  - b) Power
  - c) Intimacy
  - d) Creativity

- 4) What does Kelly's Personal Construct Theory focus on?
  - a) Goal setting
  - b) Interpretation of events
  - c) Emotional states
  - d) Attachment

- 5) Which theory explains learned helplessness?
  - a) Locus of Control
  - b) Maslow's Theory
  - c) Kelly's Construct Theory
  - d) Behavioral Theory

- 6) What is the focus of Personal Project Analysis?
  - a) Emotional traits
  - b) Social identity
  - c) Individual goals
  - d) Personality styles

- 7) Which approach in emotional research categorizes emotions into types like happiness and anger?
  - a) Dimensional Approach
  - b) Categorical Approach
  - c) Experimental Approach
  - d) Trait Approach

- 8) Self-schema refers to:
  - a) One's evaluation of self-esteem
  - b) The structure of self-concept
  - c) Emotional regulation
  - d) Social roles

- 9) Who introduced the concept of "Cultural Universals"?
- Erik Erikson
  - Carl Rogers
  - Sigmund Freud
  - Anthropologists and psychologists
- 10) Which theory suggests that sex roles are shaped by socialization?
- Hormonal Theories
  - Socialization Theory
  - Evolutionary Psychology
  - Androgyny Theory
- 11) Evoked culture refers to:
- The transmission of cultural practices
  - Cultural norms triggered by environmental conditions
  - Cultural universals
  - Genetic influences
- 12) The Five-Factor Model of Personality includes:
- Openness, Conscientiousness, Sociability, Empathy, Resilience
  - Extraversion, Agreeableness, Neuroticism, Openness, Conscientiousness
  - Ambition, Honesty, Creativity, Introversion, Independence
  - Conscientiousness, Creativity, Humility, Adaptability, Confidence

Q.2 Write Short Notes. (Any Four) 12

- Briefly describe any two stages of Erikson's eight stages of development.
- Explain the concept of self-schema.
- What is Maslow's contribution to humanistic psychology?
- Briefly describe the transmitted view of the three major approaches to culture.
- Explain the difference between emotional states and emotional traits.
- Briefly describe the concept of androgyny.

Q.3 Write short answers. (Any Two) 12

- Discuss the Object Relation Theory in detail.
- Explain Kelly's Personal Construct Theory.
- Describe the components of self-concept.
- Explain the theories of sex differences with focusing on the role of socialization and hormonal theories.

Q.4 Long answer. (Any One) 12

- Discuss the dimensions of confidentiality and informed consent in counseling ethics. Explain how ethical decision-making is applied in the field of counseling.
- Describe the Five-Factor Model of Personality and discuss its significance in understanding individual differences.

Q.5 Explain the major three approaches to cultural psychology and Provide examples to illustrate their application in real-world scenarios. 12

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
Counseling Process and Theories (230126301)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १७-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) गट I आणि II जुळवा.

I

II

अ) आनंद तत्त्व

I) सदसद विवेकबुद्धी

ब) वास्तव तत्त्व

II) अहंम

क) नैतिक तत्त्व

III) इदं

अ) a-I, b-II, c-III

ब) a-II, b-III, c-I

क) a-III, b-II, c-I

ड) a-I, b-III, c-II

२) एडलेरियन सिद्धांत ---- वर केंद्रित आहे.

अ) अबोधवस्था

ब) सामाजिक हित

क) विचार

ड) बालपणीचा अनुभव

३) अस्तित्ववादी समुपदेशनाचे संस्थापक कोण आहेत?

अ) रोलो मे

ब) अल्फ्रेड अँडलर

क) बी. एफ. स्किनर

ड) कार्ल रॉजर्स

४) खालीलपैकी कोणते समुपदेशनातील अनैतिक वर्तन आहे?

अ) शारीरिक जवळीक

ब) आत्मनिरीक्षण

क) हसण्याची क्षमता

ड) सहानुभूती

५) समुपदेशन ---- शी संबंधित आहे.

अ) निरोगीपणा

ब) वैयक्तिक वाढ

क) करिअर

ड) हे सर्व

- ६) क्रेडेन्शियल प्रक्रिया कोणती आहे?
 अ) तपासणी
 ब) नोंदणी
 क) प्रमाणन
 ड) हे सर्व
- ७) मदतीच्या पहिल्या स्तरामध्ये ——— मदतनीस यांचा समावेश होतो.
 अ) व्यावसायिक
 ब) सामान्य मानव सेवा कार्यकर्ता
 क) अव्यावसायिक
 ड) तज्ञ
- ८) खालीलपैकी कोणता घटक समुपदेशन प्रक्रियेवर प्रभाव टाकतो?
 अ) क्लायंट प्रतिरोधक
 ब) भौतिक सेटिंग
 क) समस्या मांडणे
 ड) हे सर्व
- ९) १९ व्या शतकाच्या सुरुवातीला ——— शी संबंधित समुपदेशन व्यवसाय.
 अ) जीवनात वाईट निवडी करणे टाळा
 ब) निरोगीपणावर लक्ष केंद्रित करणे
 क) सजगता
 ड) वाढीस प्रोत्साहन
- १०) तर्कशुद्ध भावनिक वर्तणूक थेरपी (REBT) चे संस्थापक ——— आहेत.
 अ) अल्बर्ट एलिस
 ब) अल्बर्ट बांडुरा
 क) अल्फ्रेड बेनेट
 ड) आल्फ्रेड अँडलर
- ११) व्यावसायिक मानसिक आरोग्य क्रेडेन्शियलचे किती मूलभूत टप्पे/प्रकार आहेत?
 अ) २
 ब) ४
 क) ६
 ड) ८
- १२) समुपदेशनाची व्यावहारिक मार्गदर्शक तत्त्वे ——— साठी प्रत्येक सत्राची वेळ मर्यादा परिभाषित करतात.
 अ) ५० मिनिटे
 ब) २० मिनिटे
 क) २ तास
 ड) अमर्यादित वेळ

प्र.२ खालील टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) समुपदेशनाचा संक्षिप्त परिचय.
 ब) समुपदेशक होण्यासाठी नकारात्मक प्रेरक घटक स्पष्ट करा.
 क) समुपदेशन प्रक्रियेच्या संरचनेबद्दल परिचय.
 ड) तदानुभूती म्हणजे काय?
 इ) BASIC ID चा संक्षिप्त परिचय.
 ई) REBT चे A-B-C-D-E मॉडेल सांगा.

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) माहिती वर आधारित पहिल्या मुलाखतीवर टिपा लिहा.
ब) प्रभावी समुपदेशनाचे वैयक्तिक गुणांचे वर्णन करा.
क) विविध मनोविश्लेषण तंत्र स्पष्ट करा.
ड) वास्तविकता थेरपीचे तपशील द्या.
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) समुपदेशन परिभाषित करा आणि प्रभावी समुपदेशकाचे वैयक्तिक गुणांबद्दल चर्चा करा.
- किंवा
- ब) अस्तित्ववादी दृष्टीकोन काय आहे आणि अस्तित्ववादी समुपदेशनाबद्दल तपशील द्या.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- मनोविश्लेषणात्मक समुपदेशन सिद्धांतांवर चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Counseling Process and Theories (230126301)

Day & Date: Friday, 17-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

1) Match the group I and II.

I	II
a) Pleasure principle	I) Superego
b) Reality principle	II) Ego
c) Moral Principle	III) ID
a) a-I, b-II, c-III	b) a-II, b-III, c-I
c) a-III, b-II, c-I	d) a-I, b-III. c-II

2) Adlerian Theory focuses on _____.

a) Unconsciousness	b) Social Interest
c) Thoughts	d) Childhood experience

3) Who is the founder of existential counseling?

a) Rollo may	b) Alfred Adler
c) B. F. Skinner	d) Carl Rogers

4) Which of the following is an unethical behaviour in counselling?

a) Physical intimacy	b) Introspection
c) Ability to laugh	d) Empathy

5) Counselling deals with _____.

a) Wellness	b) Personal growth
c) Career	d) All of these

6) Which are the credentialing procedure?

a) Inspection	b) Registration
c) Certification	d) All of these

7) The first level of helping involves _____ helpers.

- a) Professional
- b) Generalist human service worker
- c) Nonprofessional
- d) Expert

- 8) Which of the following factor influence the counselling process?
a) Client resistant   b) Physical setting
c) Presenting problem   d) All of these
- 9) Early of 19th century counselling profession related with _____.
a) Avoid making bad choices in life
b) The focus on wellness
c) Mindfulness
d) Promotion of growth
- 10) The founder of rational emotive behavioral therapy (REBT) is _____.
a) Albert Ellis   b) Albert Bandura
c) Alfred Benet   d) Alfred Adler
- 11) How many basic steps/types of professional mental health credentials?
a) 2   b) 4
c) 6   d) 8
- 12) Practical guidelines of counselling define time limit of each session for _____.
a) 50 minutes   b) 20 minutes
c) 2 hours   d) Unlimited time

Q.2 Write short notes. (Any Four) 12

- a) Brief introduction of counselling.
- b) State negative motivator factors for becoming counsellor.
- c) Introduction about structure of counselling process.
- d) What is empathy?
- e) Brief introduction of BASIC ID.
- f) State the A-B-C-D-E model of REBT.

Q.3 Write short answer. (Any Two) 12

- a) Write short notes on Information-Oriented First Interview.
- b) Describe personal qualities of an effective counselor.
- c) Explain various psychoanalytic techniques.
- d) Give details reality therapy.

Q.4 Board answer. (Any One) 12

- a) Define counseling and discuss about Personal Qualities of an Effective Counsellors.
- b) What is existential approach and give details about existential counseling.

Q.5 Board answer. 12

Discuss on psychoanalytical counseling theories.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
Psychopathology (230126302)

वार, दिनांक: सोमवार, २०-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२
- १) ICD-१० प्रणाली प्रामुख्याने विकसित आणि व्यवस्थापित केली जाते.
    - अ) अमेरिकन सायकियाट्रिक असोसिएशन
    - ब) जागतिक आरोग्य संघटना
    - क) राष्ट्रीय मानसिक आरोग्य संस्था
    - ड) ब्रिटिश सायकोलॉजिकल सोसायटी
  - २) बौद्धिक अपंगांमध्ये सामान्यतः यातील दोषांचा समावेश होतो.
    - अ) संवेदी धारणा
    - ब) मोटर कौशल्ये
    - क) संज्ञानात्मक कार्य आणि अनुकूली वर्तन
    - ड) केवळ सामाजिक कौशल्ये
  - ३) डेलीरियम हे मुख्यत्वे द्वारे दर्शविले जाते.
    - अ) हळूहळू स्मरणशक्ती कमी होणे
    - ब) अचानक गोंधळ आणि दिशाभूल होणे
    - क) नैराश्याची लक्षणे
    - ड) मूड स्विंग्स
  - ४) ऑटिझम स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर (एएसडी) चे वर्गीकरण उत्तम प्रकारे केले जाते.
    - अ) मूड विकार
    - ब) न्यूरो – विकासात्मक विचार
    - क) मानसिक विकार
    - ड) चिंता विकार
  - ५) व्यसनाचे जैविक मॉडेल सूचित करते की व्यसन हे आहे.
    - अ) शिकलेली वागणूक
    - ब) केवळ सामाजिक प्रभावामुळे
    - क) मेंदू रसायनशास्त्र आणि अनुवांशिकतेशी जोडलेले
    - ड) तात्पुरता टप्पा

- ६) स्क्रिझोफ्रेनिया बहुतेकदा कोणत्या लक्षणांसह असतो?
 अ) वाढलेली ऊर्जा पातळी   ब) मतिभ्रम
 क) उच्च मूड   ड) अति खाणे
- ७) PTSD सामान्यतः द्वारे ट्रिगर केले जाते.
 अ) तीव्र चिंता   ब) अत्यंत क्लेशकारक घटना
 क) कम्युनिकेशन स्किल्स   ड) सामाजिक अलगाव
- ८) खालीलपैकी कोणते द्विध्रुवीय विकाराचे वैशिष्ट्य नाही?
 अ) मूड स्विंग्स   ब) भ्रम
 क) नैराश्य   ड) उन्माद
- ९) कोणता विकार अत्याधिक चिंता आणि तणावाने दर्शविला जातो?
 अ) पॅनीक डिसऑर्डर
 ब) फोबिया
 क) सामान्यीकृत चिंता विकार (GAD)
 ड) द्विध्रुवीय विकार
- १०) शैक्षणिक कौशल्यांचा समावेश असलेल्या बालपणातील विकारांमध्ये हे समाविष्ट असू शकते.
 अ) बौद्धिक अपंगत्व   ब) विशिष्ट शिक्षण विकार
 क) द्विध्रुवीय विकार   ड) सामान्यीकृत चिंता विकार
- ११) व्यापक विकासात्मक विकारांमध्ये हे समाविष्ट आहे:
 अ) स्क्रिझोफ्रेनिया   ब) नैराश्य
 क) ऑटिझम स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर   ड) PTSD
- १२) DSM-5 खालील सामाजिक कार्य विकारांचे वर्गीकरण करते.
 अ) चिंता विकार   ब) वर्तणूक आणि भावनिक विकार
 क) व्यक्तिमत्त्व विकार   ड) न्यूरो – विकासात्मक विकार

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) DSM-5 च्या उद्देशाची थोडक्यात चर्चा करा.
 ब) विशिष्ट अध्ययन विकारांवर थोडक्यात लिहा.
 क) आक्रमकतेचा एक प्रकार म्हणून कामाच्या ठिकाणी हिंसाचाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ड) पृथक्करण विकारांच्या कारणांचे वर्णन करा.
 इ) आक्रमकतेतील पर्यावरणीय घटकांवर थोडक्यात लिहा.
 ई) आक्रमक वर्तनावर प्रभाव टाकण्यात माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

१२

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) सामान्यीकृत चिंता विकाराची वैशिष्ट्ये आणि कारणे स्पष्ट करा.
ब) व्यसनाच्या विकासाचे स्पष्टीकरण देणाऱ्या सिद्धांतांचे वर्णन करा.
क) व्यापक विकासात्मक विकारांची संकल्पना आणि प्रकार स्पष्ट करा.
ड) सोमाटोफॉर्म विकारांच्या वैशिष्ट्ये आणि कारणांची चर्चा करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) मनोविकारांचे वर्गीकरण, लक्षणे आणि सिद्धांत यांचे तपशीलवार वर्णन करा.
किंवा
ब) मूड विकारांसाठी लक्षणे, कारणे आणि उपचार पद्धती स्पष्ट करा.
- प्र.५ वर्तनात्मक, भावनिक आणि विकासात्मक आव्हानांसह, बालपण आणि पौगंडावस्थेतील विकार स्पष्ट करा. १२

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

**M.A. (Applied Psychology) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Psychopathology (230126302)**

Day & Date: Monday, 20-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) The ICD-10 system is primarily developed and managed by _____.
  - a) American Psychiatric Association
  - b) World Health Organization
  - c) National Institute of Mental Health
  - d) British Psychological Society

- 2) Intellectual disabilities typically involve impairments in _____.
  - a) Sensory perception
  - b) Motor skills
  - c) Cognitive functioning and adaptive behavior
  - d) Social skills only

- 3) Delirium is mainly characterized by _____.
  - a) Gradual memory loss
  - b) Sudden onset of confusion and disorientation
  - c) Depressive symptoms
  - d) Mood swings

- 4) Autism Spectrum Disorder (ASD) is best classified under _____.
  - a) Mood disorders
  - b) Neuro - developmental disorders
  - c) Psychotic disorders
  - d) Anxiety disorders

- 5) The biological model of addiction suggests that addiction is _____.
  - a) A learned behavior
  - b) Caused by social influences only
  - c) Linked to brain chemistry and genetics
  - d) A temporary phase

- 6) Schizophrenia is often accompanied by which symptom?

a) Increased energy levels	b) Hallucinations
c) High mood	d) Excessive eating

- 7) PTSD is commonly triggered by _____.
a) Chronic anxiety   b) Traumatic events
c) Poor communication skills   d) Social isolation
- 8) Which of the following is NOT a feature of bipolar disorder?
a) Mood swings   b) Delusions
c) Depression   d) Mania
- 9) Which disorder is characterized by excessive worrying and tension _____.
a) Panic disorder
b) Phobia
c) Generalized Anxiety Disorder (GAD)
d) Bipolar disorder
- 10) Disorders of childhood involving academic skills may include _____.
a) Intellectual disabilities
b) Specific learning disorders
c) Bipolar disorder
d) Generalized Anxiety Disorder
- 11) Pervasive developmental disorders include _____.
a) Schizophrenia   b) Depression
c) Autism Spectrum Disorder   d) PTSD
- 12) The DSM-5 classifies social functioning disorders under _____.
a) Anxiety disorders
b) Behavioral and emotional disorders
c) Personality disorders
d) Neuro - developmental disorders

Q.2 Short Notes. (Any Four)**12**

- a) Briefly discuss the purpose of the DSM-5.
- b) Write a short note on specific learning disorders.
- c) Explain the features of workplace violence as a form of aggression.
- d) Describe the causes of dissociative disorders.
- e) Write briefly on environmental factors in aggression.
- f) Outline the role of media in influencing aggressive behavior.

Q.3 Short answers question. (Any Two)**12**

- a) Explain the clinical characteristics and causes of generalized anxiety disorder.
- b) Describe the theories explaining the development of addiction.
- c) Explain the concept and types of pervasive developmental disorders.
- d) Discuss the clinical features and etiology of somatoform disorders.

Q.4 Long answer questions. (Any One) 12

a) Describe in detail the classifications, symptoms, and theories of psychotic disorders.

OR

b) Explain the symptoms, causes, and treatment approaches for mood disorders.

Q.5 Explain the disorders of infancy, childhood, and adolescence, including behavioral, emotional, and developmental challenges. 12

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) ०८
- अ) नैतिकता म्हणजे काय?
ब) मानसिक आरोग्य कायद्याबद्दल लिहा.
ड) नीतिशास्त्र म्हणजे काय?
क) मानसिक आरोग्य म्हणजे काय?
- प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) ०६
- अ) गोपनीयतेचे परिणाम परिभाषित करा.
ब) समुपदेशनातील व्यावसायिक जबाबदारी विषयी लिहा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १०
- मानसिक आरोग्य म्हणजे काय? मानसिक आरोग्य धोरणाबद्दल तपशील द्या.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Counseling and Legislation (230126304)

Day & Date: Wednesday, 22-04-2026
 Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) According to Kitchener introduced _____ moral principles.

a) 2	b) 5
c) 7	d) 9

- 2) What are the purpose of ACA code of ethics?
  - a) The code establishes principles
  - b) The nature of the ethical responsibilities
  - c) The code enables to clarify various things
  - d) All of these

- 3) The American counselling association started _____ section of counselling.

a) 3	b) 5
c) 8	d) 10

- 4) Mental health is depend on _____.

a) Cultural setting	b) Wages
c) Intelligence	d) Attitude

- 5) Chapter VI deals with the _____ of the mentally ill person.

a) Admission	b) Discharge
c) Property	d) None of these

- 6) The Mental health care bill _____.

a) 2017	b) 2011
c) 1987	d) 2025

Q.2 Write short answers. (Any Two) 08

- a) What is Morality?
- b) Write about mental health act.
- c) What is Ethics?
- d) What is mental health?

- Q.3 Write short answer. (Any One)** **06**
- a) Define dimension of confidentiality.
  - b) Write about Counselling Professional Responsibility.
- Q.4 Answer the following question in detail.** **10**
- What is mental health? Give details about Mental Health policy.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Psychology in everyday Life (230126307)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) भावनिक बुद्धिमत्तेचा खालीलपैकी कोणता भाग आहे?

- अ) स्वतःची जाणीव   ब) भावनिक दमन
क) ताण व्यवस्थापन   ड) इतरांना टाळणे

२) जेव्हा असे असते तेव्हा संपाद साधणे कठीण होते ----.

- अ) आवाज किंवा गैरसमज   ब) स्पष्ट संदेश
क) चांगला प्रतिसाद   ड) समोरासमोर बोलणे

३) भावनांचे व्यवस्थापन करण्याचा एक मार्ग म्हणजे ----.

- अ) त्याकडे दुर्लक्ष करणे   ब) भावना लपवणे
क) इतरांना दोष देणे   ड) त्या शांतपणे व्यक्त करणे

४) अशाब्दिक संवादात हे समाविष्ट आहे ----.

- अ) ईमेल   ब) चेहऱ्यावरील हावभाव
क) भाषणे   ड) पत्रे

५) दीर्घकालीन ताणामुळे हे होऊ शकते ----.

- अ) आत्मविश्वास वाढवणे   ब) शारीरिक आजार
क) अतिरिक्त ऊर्जा   ड) वेळेचे व्यवस्थापन

६) यापैकी कोणता ताण आहे?

- अ) सामाजिक   ब) सक्रिय
क) दीर्घकालीन   ड) निष्क्रिय

७) वर्तणुकीच्या व्यसनाचे एक उदाहरण म्हणजे ----.

- अ) अल्कोहोलचा वापर   ब) ड्रग्सचा अतिरेक
क) ऑनलाइन गेमिंग   ड) धूम्रपान

- ८) भावनिक आरोग्य म्हणजे ——.

अ) रागावणे

ब) नेहमी निराश वाटणे

क) भावना न दाखवणे

ड) भावनांना चांगल्या प्रकारे समजून घेणे आणि हाताळणे
- ९) —— हे संवादाचा मुख्य उद्देश आहे.

अ) इतरांना गोंधळात टाकणे

ब) मते लपवणे

क) मोठयाने बोलणे

ड) कल्पना आणि विचार सामायिक करणे
- १०) —— हे ताण कमी करण्यास मदत करते?

अ) वादविवाद करणे

ब) योग आणि ध्यान

क) मल्टीटास्किंग

ड) काम टाळणे
- ११) व्यसनामुळे होणाऱ्या सामाजिक समस्यांमध्ये हे समाविष्ट असू शकते ——.

अ) चांगले संबंध निर्माण करणे

ब) सक्रिय ऐकणे

क) मित्र आणि कुटुंबापासून वेगळे राहणे

ड) सुधारित टीमवर्क
- १२) —— हे लेखी संवादाचे उदाहरण आहे.

अ) कागदावर संदेश

ब) डोळ्यांचा संपर्क

क) शरीराची स्थिती

ड) हाताचे हावभाव

प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? थोडक्यात लिहा.
 ब) अशाब्दिक संवादाचे थोडक्यात वर्णन करा.
 क) ताणतणावाचे आरोग्यावर होणारे परिणाम थोडक्यात स्पष्ट करा.
 ड) पदार्थांच्या व्यसनावर थोडक्यात लिहा.
 इ) भावना व्यवस्थापनाच्या कोणत्याही दोन तंत्रांचे थोडक्यात वर्णन करा.
 ई) संवादातील अडथळे थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची २००-२५० शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) भावनिक बुद्धिमत्ता आणि दैनंदिन जीवनात तिचा वापर यांचे वर्णन करा.
 ब) ताणतणावाचे कोणतेही तीन स्रोत उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
 क) व्यसनाचा अर्थ आणि प्रकारांची चर्चा करा.
 ड) वैयक्तिक नातेसंबंधांमध्ये संवादाची भूमिका लिहा.

- प्र.४ खालील प्रश्नांची ४०० –४५० शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) व्यसनाचे प्रकार आणि परिणाम सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) दैनंदिन जीवनात भावना व्यवस्थापन कौशल्यांचे महत्त्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नांची ५००–६०० शब्दात उत्तरे लिहा १२
- दैनंदिन जीवनात संवादाचा अर्थ, प्रक्रिया, प्रकार आणि महत्त्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Applied Psychology) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Psychology in everyday Life (230126307)

Day & Date: Friday, 24-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

- 1) Which of the following is a part of emotional intelligence?
  - a) Self-awareness
  - b) Emotional suppression
  - c) Stress management
  - d) Avoiding others
- 2) Communication becomes difficult when there is _____.
  - a) Noise or misunderstanding
  - b) Clear message
  - c) Good feedback
  - d) Face-to-face talk
- 3) One way to manage emotions is _____.
  - a) Ignoring them
  - b) Hiding feelings
  - c) Blaming others
  - d) Expressing them calmly
- 4) Non-verbal communication includes _____.
  - a) Emails
  - b) Facial expressions
  - c) Speeches
  - d) Long-term stress can
- 5) Long-term stress can lead to _____.
  - a) improved confidence
  - b) Physical illness
  - c) Extra energy
  - d) Time management
- 6) Which of these is a type of stress?
  - a) Social
  - b) Active
  - c) Chronic
  - d) Passive
- 7) One example of behavioral addiction is _____.
  - a) Alcohol use
  - b) Drug overdose
  - c) Online gaming
  - d) Smoking
- 8) Emotional health means _____.
  - a) Staying angry
  - b) Feeling low all the time
  - c) Not showing emotions
  - d) Understanding and handling emotions well

- ८) — हा एक उद्दीपक-प्रतिसाद (SR) सिद्धांत आहे.
 अ) अभिजात अभिसंधान   ब) मॉडेलिंग
 क) स्व-सूचना   ड) साधक अभिसंधान
- ९) बिनशर्त सकारात्मक आदरांना — असेही म्हणतात.
 अ) स्वीकृती   ब) आदर
 क) बक्षीस   ड) हे सर्व
- १०) मनोविश्लेषणाच्या सिद्धांतात कोणत्या तंत्रांचा वापर केला जातो?
 अ) स्वप्न विश्लेषण   ब) मुक्त साहचर्य
 क) अ) आणि ब)   ड) यापैकी काहीही नाही
- ११) गट I आणि II जुळवा.
           गट : I   गट : II
 अ) निराशावादी   I अल्फ्रेड अँडलर
 ब) आशावादी   II कार्ल रॉजर्स
 क) अति-आशावादी   III सिगमंड फ्रायड
 अ) अ - I ब B - II क - III   ब) अ - III ब - I क - II
 क) अ - III ब - II क - I   ड) अ - II ब - I क - III
- १२) — यांनी विकसित केलेला व्यवहार विश्लेषण सिद्धांत
 अ) सिगमंड फ्रायड   ब) एरिक बर्न
 क) एरॉन बेक   ड) अण्णा फ्रायड

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) काउंटरट्रान्सफरन्स बदल थोडक्यात परिचय
 ब) उत्स्फूर्त पुर्नप्राप्ती स्पष्ट करा.
 क) बिनशर्त सकारात्मक दृष्टीकोनाचा थोडक्यात परिचय
 ड) असंवेदनीकरण पद्धत स्पष्ट करा.
 इ) मानस शिक्षण महत्त्व विशद करा.
 ई) पालक अहंमअवस्था बदल थोडक्यात लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) स्वप्न विश्लेषण स्पष्ट करा.
 ब) स्व-सूचना सिद्धांतावर टीप लिहा.
 क) सामाजिक अध्ययन सिद्धांताचे वर्णन करा.
 ड) शिथिलीकरण तंत्र तपशीलवार सांगा.

- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) एरिक बर्नच्या व्यवहार विश्लेषणावर चर्चा करा.
किंवा
- ब) स्किनर ऑपरेटंट कंडिशनिंग (साधक अभिसंधान) सिध्दांताचे वर्णन करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- मानवतावादी थेरपी आणि व्यक्ति – केंद्रित थेरपी दृष्टीकोनातील कार्ल रॉजर्सच्या योगदानाचे वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Applied Psychology) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Counselling: Interventions and strategists (230126401)

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) The _____ is the seat of biological desires.
  - a) Ego
  - b) Super Ego
  - c) Self
  - d) ID
- 2) Which one of the first force in psychological study?
  - a) Psychoanalysis
  - b) Behaviourism
  - c) Humanistic
  - d) Cognitive
- 3) There are _____ parts of ego states describe in transactional analysis.
  - a) Four
  - b) Three
  - c) Six
  - d) Two
- 4) Social learning theory was developed by _____.
  - a) Skinner
  - b) Freud
  - c) Bandura
  - d) Watson
- 5) Who developed rational emotive behaviour therapy?
  - a) Aron Beck
  - b) B. F. Skinner
  - c) Albert Bandura
  - d) Albert Ellis
- 6) According to Freud theory Thanatos means _____.
  - a) Death energy
  - b) Sex energy
  - c) Life energy
  - d) None of these
- 7) Who developed problem solving therapy?
  - a) Aron Beck
  - b) Albert Ellis
  - c) D'Zurilla & Goldfried
  - d) All of these
- 8) _____ is a stimulus-response (SR) theory.
  - a) Classical conditioning
  - b) Modeling
  - c) Self instruction
  - d) Operant conditioning
- 9) Unconditional positive regards is also referred as _____.
  - a) Acceptance
  - b) Respect
  - c) Prizing
  - d) All of these

- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) वैयक्तिक आणि व्यावसायिक समर्थन नेटवर्कबद्दल तपशील द्या.
किंवा
- ब) समुपदेशन व्यवसायातील सहयोगी कार्याबद्दल चर्चा करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- समुपदेशन प्रक्रिया उघडणे आणि समाप्त करणे, कठीण परिस्थिती कशी हाताळायची याचे वर्णन करा?

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Applied Psychology) (सत्र - IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Carrier guidance and counselling in education (230126405)

वार, दिनांक: गुरुवार, २३-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) समुपदेशन हे सल्ल्यापेक्षा वेगळे आहे कारण ते आहे:
अ) वैयक्तिक मतांवर आधारित
ब) निसर्गात निर्देश
क) क्लायंट-केंद्रित आणि व्यावसायिक
ड) केवळ शैक्षणिक विषयांवर केंद्रित
- २) खालीलपैकी कोणते वर्तनात्मक समुपदेशन तंत्र आहे?
अ) मुक्त सहवास
ब) एक्सपोजर थेरपी
क) स्वप्न विश्लेषण
ड) संमोहन
- ३) समुपदेशन मानसशास्त्राच्या व्याप्तीमध्ये हे समाविष्ट आहे:
अ) फक्त मानसिक आजार
ब) फक्त शैक्षणिक
क) भावनिक, शैक्षणिक आणि करिअर विकास
ड) वैद्यकीय उपचार
- ४) कोणत्या संवाद प्रकारात हावभाव आणि देहबोलीचा समावेश आहे?
अ) लेखी
ब) तोंडी
क) दृश्य
ड) अशाब्दिक
- ५) शाळांमधील शैक्षणिक समुपदेशन — हे मदत करते.
अ) विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासाच्या सवयी आणि प्रेरणा सुधारणे
ब) शिक्षकांच्या पदोन्नतीचा निर्णय घेणे
क) शाळेचे शुल्क निश्चित करणे
ड) पाठ्यपुस्तके खरेदी करणे

- ६) करिअर समुपदेशन व्यक्तींना मदत करण्यावर लक्ष केंद्रित करते:
 अ) त्यांचे धडे लक्षात ठेवणे   ब) योग्य करिअर मार्ग निवडा
 क) परीक्षा टाळणे   ड) पूर्ण गुण मिळवणे
- ७) कार्ल रॉजर्स हे यासाठी प्रसिद्ध आहेत:
 अ) CBT   ब) व्यक्ती-केंद्रित समुपदेशन
 क) मनोविश्लेषण   ड) व्यवहार विश्लेषण
- ८) चांगल्या समुपदेशकासाठी खालीलपैकी कोणता आवश्यक गुण आवश्यक आहे?
 अ) सक्रिय ऐकणे   ब) जलद निर्णय
 क) निर्णयक्षम वृत्ती   ड) उच्च IQ
- ९) संज्ञानात्मक-वर्तणुकीय समुपदेशन यावर आधारित आहे:
 अ) कौटुंबिक कथा
 ब) बालपणीची स्वप्ने
 क) नकारात्मक विचार आणि वर्तन बदलणे
 ड) औषधोपचार
- १०) करिअर मार्गदर्शनाचा एक प्रमुख उद्देश काय आहे?
 अ) मर्यादित पर्याय
 ब) विद्यार्थ्यांना गोंधळात टाकणारे
 क) फक्त मुलाखतींसाठी तयारी करणे
 ड) व्यक्तींना माहितीपूर्ण करिअर निर्णय घेण्यास मदत करणे
- ११) प्रेरणादायी मुलाखतीमुळे क्लायंटना पुढील गोष्टी करण्यास प्रोत्साहन मिळते:
 अ) त्यांच्या सवयींचे रक्षण करणे
 ब) वेळ काढणे
 क) बदलासाठी स्वतःची प्रेरणा शोधणे
 ड) समुपदेशकाच्या आदेशांचे पालन करणे
- १२) कोणती समुपदेशन तंत्र समस्यांचे विश्लेषण करण्याऐवजी उपाय शोधण्यावर लक्ष केंद्रित करते?
 अ) सायकोडायनामिक   ब) उपाय-केंद्रित
 क) वर्तणुक   ड) मानवतावादी

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) विद्यार्थ्यांसाठी शालेय समुपदेशनाचे कोणतेही दोन फायदे लिहा.
 ब) व्यक्ती-केंद्रित समुपदेशनाची व्याख्या एका वैशिष्ट्यासह लिहा.
 क) संवादाची प्रक्रिया थोडक्यात स्पष्ट करा.
 ड) करिअर समुपदेशन आणि करिअर मार्गदर्शन यात काय फरक आहे?
 इ) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मार्गदर्शनाची गरज का आहे ते थोडक्यात लिहा.
 ई) उपचार-केंद्रित समुपदेशनाचे कोणतेही दोन उपयोग सांगा.

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) शैक्षणिक कामगिरी सुधारण्यात शैक्षणिक समुपदेशनाची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) प्रेरक मुलाखतीची प्रक्रिया आणि उद्दिष्टे यावर चर्चा करा.
क) शालेय स्तरावर मार्गदर्शन आणि समुपदेशनाची कार्ये स्पष्ट करा.
ड) संज्ञानात्मक-वर्तणुकीय समुपदेशनाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) भारतीय शैक्षणिक व्यवस्थेत मार्गदर्शन आणि समुपदेशनाचा उदय आणि वाढ कशी झाली याचे तपशीलवार वर्णन करा.
किंवा
ब) करिअर समुपदेशनात वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही तीन समुपदेशन तंत्रांचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- प्र.५ करिअर विकास म्हणजे काय? करिअर विकासाची व्याख्या, महत्त्व आणि सिद्धांतांची सविस्तर चर्चा करा. १२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Applied Psychology) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Carrier guidance and counselling in education (230126405)

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

- 1) Counselling is different from advice because it is: _____.
  - a) Based on personal opinions
  - b) Directive in nature
  - c) Client-centered and professional
  - d) Focused only on academics

- 2) Which of the following is a behavioural counselling technique?
  - a) Free association
  - b) Exposure therapy
  - c) Dream analysis
  - d) Hypnosis

- 3) The scope of counselling psychology includes: _____.
  - a) Only mental illness
  - b) Only educational settings
  - c) Emotional, educational, and career development
  - d) Medical treatments

- 4) Which communication type involves gestures and body language?
  - a) Written
  - b) Oral
  - c) Visual
  - d) Non-verbal

- 5) Educational counselling in schools helps to: _____.
  - a) Improve students' study habits and motivation
  - b) Decide teacher promotions
  - c) Fix school fees
  - d) Buy textbooks

- 6) Career counselling focuses on helping individuals: _____.
  - a) Memorize their lessons
  - b) Choose a suitable career path
  - c) Avoid exams
  - d) Score full marks

- 7) Carl Rogers is best known for: _____.
  - a) CBT
  - b) Person-centered counselling
  - c) Psychoanalysis
  - d) Transactional analysis

- 8) Which of the following is an essential quality of a good counsellor?
  - a) Active listening
  - b) Quick decisions
  - c) Judgmental attitude
  - d) High IQ
- 9) Cognitive-behavioral counselling is based on: _____.
  - a) Family stories
  - b) Childhood dreams
  - c) Changing negative thoughts and behaviors
  - d) Medication
- 10) What is one major purpose of career guidance?
  - a) Limiting options
  - b) Confusing students
  - c) Preparing for interviews only
  - d) Helping individuals make informed career decisions
- 11) Motivational interviewing encourages clients to: _____.
  - a) Defend their habits
  - b) Take time off
  - c) Explore their own motivation to change
  - d) Follow the counsellor's orders
- 12) Which counselling technique focuses on finding solutions instead of analyzing problems?
  - a) Psychodynamic
  - b) Solution-focused
  - c) Behavioral
  - d) Humanistic

Q.2 Short Notes. (Any Four) 12

- a) Write any two benefits of school counselling for students.
- b) Define person-centered counselling with one feature.
- c) Explain the process of communication briefly.
- d) What is the difference between career counselling and career guidance?
- e) Write a short note on the educational guidance needs of students.
- f) State any two uses of solution-focused counselling.

Q.3 Short answers questions. (Any Two) 12

- a) Explain the role of educational counselling in improving academic performance.
- b) Discuss the process and goals of motivational interviewing.
- c) Describe the functions of guidance and counselling at the school level.
- d) Explain the major features of cognitive-behavioral counselling.

Q.4 Long answer questions. (Any One) 12

- a) Describe the emergence and growth of guidance and counselling in the Indian educational system.
- b) Explain in detail any three counselling techniques used in career counselling.

Q.5 Descriptive answer question. (500-600 words) 12

What is career development? Discuss the definition, importance and theories of career development in detail.